DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.647 SOBOTA 11. MARCA 1944 r. ROK V.

KONFLIKT POLSKO-SOWIECKI.

W połowie lutego rząd polski w Londynie w ścisłym porozumieniu z rządami W.Brytanii i Stanów Zjednoczonych, sprecyzował swe stanowisko w konflikcie z Rosją w nocie, wręczonej Stalinowi przez ambasadora brytyjskiego w Moskwie. W nocie tej rząd polski proponuje ostateczne uregulowanie granic polsko-rosyjskich po zakończeniu wojny, a biorąc pod uwagę konieczność przyjaznej współpracy i jedności w walce z Niemcami, proponuje ustalenie tymczasowej linii demarkacyjnej, którąby przebiegała na wschód od linii Cursona włączając Wilno i Lwów w obszar polskiej administracji.

W czwartek wieczorem Londyn podał odpowiedź rządu sowieckiego brzmiącą odmownie. Kreml nie zgodził się na proponowane przez Polskę zlikwidowanie sporu i podał powtórnie, że warunkiem porozumienia jest przyjęcie linii Cursona jako granicy polsko-rosyjskiej oraz rekonstrukcja rządu polskiego w Londynie, z którego usunięci zostaliby ministrowie nieprzychylnie usposobieni do Rosji. W ich miejsce należałoby przyjąć niektórych Polaków, przebywających w Londynie i Ameryce.

Oficjalne koła polskie w Londynie wyraziły wczoraj swą opinię odnośnie rosyjskiej odpowiedzi. Rząd polski stoi nadal na stanowisku ostatecznego ustalenia granicy polsko-rosyjskiej po wojnie, a przewidując korekturę granic wschodnich łączy ją z załatwieniem przyszłych granic Polski na północy i zachodzie. Proponowana przez Polskę linia demarkacyjna ma na celu rozgraniczenie administracji oswobodzonych terenów, gdzie ziemie zamieszkałe przez większość polską byłyby administrowane przez organa rządu polskiego, reszta zaś terenów oddana pod wojskową administrację rosyjską z udziałem przedstawicieli narodów zjednoczonych. Żądane przez Rosję usunięcie z rządu polskiego i dowództwa wojsk polskich pewnych osób, uważane być musi za niedopuszczalną ingerencję obcych państw w wewnętrzne stosunki państwa polskiego i jako takie wogóle usunięte z dyskusji.

Polski dziennik w Ameryce "Nowiny" podaje treść listu otwartego posła na konkres Tadeusza Wasilowskiego do prezydenta Roosevelta i ministra stanu Stetiniusa. W liście tym autor wyraża przekonanie, że ani prezydent ani naród amerykański nie dopuszczą do tego, by polskie ziemie wschodnie wbrew wszelkim prawom zostały Polsce zagrabione. W odpowiedzi min. Stettinius zapewnia, że rząd zrobi wszystko co tylko będzie w jego mocy, by pokojowo załatwić tę kwestję, nie naruszając suwerenności państwa polskiego.

Prezydent Czechosłowacji Benesz w wywiadzie ogłoszonym w "Daily Express" wypowiada swoje przekonania odnośnie ustosunkowania się Rosji do zagadnień europejskich. Stalin - jego zdaniem - nie zamierza bynajmniej przeprowadzić sowietyzacji sąsiadów Rosji i planuje ścisłą współpracę po wojnie z Anglią i Ameryką. Rosja, Polska i Czechosłowacja utworzą wspólną słowiańską barierę przeciw Niemcom. Rosja bynajmniej nie zamierza uczynić linię Dunaju i Bałkany sferą swych wpływów, tylko chce położyć kres klice faszystów istniejącej na Bałkanach. Turcja najniesłusznie podejrzewa Rosję o nieprzyjazne ustosunkowanie się do niej i objekcje tureckie są najzupełniej nieusprawiedliwione. Niepodległość Austrii, postanowiona w Teheranie, stanie się faktem po wojnie, a Czechosłowacja będzie utrzymywała najserdeczniejsze stosunki z Austrią. Benesz wyraża swe przekonanie, że wzajemny stosunek państw po wojnie będzie kształtował się na fundamentach Karty Atlantyckiej.

BERLIN BOMBARDOWANY BEZ PRZERWY.

W czwartek potężne eskadry Amerykanów uderzyły ponownie w dzień na Berlin. Obrona niemiecka była tak słaba, że straty formacji USA wyniosły tylko 8 samolotów. W środowym nalocie dziennym straty alian-

tów wyniosły tylko 53 maszyny,bowiem kilka samolotów wróciło do baz. Liczba zestrzelonych w tym dniu myśliwców niem.wynosi 125 - tak,że łącznie z poniedziałkiem straty niemieckie sięgają 3o1 aparatów. Środowy nalot był najbardziej skoncentrowany i niszczący. Bito centrum miasta i przemysłowe podmiejskie okolice Berlina. Zniszczono zupełnie fabrykę łożysk kulkowych "[illegible]ner",pokrywającą przeszło połowę zapotrzebowania. Ten los spotkał "Berliner Maschinen Bau" produkującą torpedy. Podróżni neutralni,powracający wczoraj samolotami z Berlina stwierdzają,że miasto przestało być niestylko stolicą Rzeszy,ale także miastem w ogóle. Gruzy i zgliszcza pokrywają olbrzymie połacie, w mieście jest zupełny chaos, artyjnicy nie pokazują się na ulicach. Liczbę zabitych oceniają na 35.ooo,nie licząc trupów zagrzebanych pod gruzami. Ludność trzymana w ryzach karabinami maszynowymi SS.i Gestapo, nienawidzi jednako lotników alianckich jak i gestapo. W lutym rzucili alianci na Niemcy 26.ooo ton bomb i zniszczyli 9o5 myśliwców niemieckich,co przekreśla niemiecką produkcję tego typu aparatów.

Wczoraj w nocy Lancastery startujące z Anglii zbombardowały,pokrywając trasę 2.ooo kilometrów,fabrykę wodnopłatowców w Marignac pod Marsylią,a Moskity atakowały zach.Niemcy. Nie poniesiono żadnych strat.

NOWE UDERZENIE ROSYJSKIE.

Stalin doniósł rozkazem,że wojska drugiego frontu ukraińskiego na zachodniowej ofenzywie przełamały front niemiecki na szerokości 17o km.i głębokości 5o-7o km.,zdobywając Humań,Krystynówkę i 5oo miejscowości. Rozbito i zmuszono do odwrotu 6 niem. dyw.pancernych,7 dyw.piechoty i jedną artylerii,zdobyto 5oo czołgów i dział zmotoryzowanych,w tym 2oo Tygrysów,3oo dział polowych i 12.ooo samochodów. Około 2o.ooo Niemców,2.5oo wzięto do niewoli. Ofenzywa z rejonu Krzywego Rogu kieruje się w stronę morza Czarnego. Zajęto 2oo miejscowości,a Rosjanie oddaleni są od Nikolajewska o 6o km. Na pierwszym froncie ukraińskim Rosjanie zdobyli Starokonstantynów,Wiatyn i 3o miejscowości. Na ulicach Tarnopola toczą się walki,a miasto oczyszczane jest z Niemców.-

RÓŻNE WIADOMOŚCI.

- Dnia 8.marca odbyło się posiedzenie polskiej Rady Ministrów.

- W Londynie polską wytwórnię lotniczą -- który w przemówieniu powiedział...: Lotnicy polscy reprezentują niezłomnego ducha walki od początku wojny. Przybyli oni do Anglii w jej najcięższych chwilach,kiedy bardzo odczuwaliśmy brak pilotów. Wielki mąż stanu gen. Sikorski nigdy nie targował się o warunki.- Oni wierzyli nam - a my im. Nie moglibyśmy znaleźć lepszych i wierniejszych towarzyszy. I dziś lotnicy polscy walczą razem z nami niszcząc gniazdo wroga - Berlin.

- Stockholm donosi jakoby rząd fiński udzielił odpowiedzi na warunki rosyjskie i domagał się wyjaśnienia poszczególnych punktów. Prasa węgierska mówi o obserwowaniu przebiegu rokowań przez Niemcy bez niepokoju ale z napięciem. Nie ulega wątpliwości , że wojska niemieckie na północy Finlandii nie będą internowane. Niemcy rozpoczęli ewakuację wyższych oficerów z Finlandii. - W Rumunii ofenzywa rosyjska wywołuje panikę. Wyżsi oficerowie rumuńscy wręczyli Antonescu memorandum,domagając się skoncentrowania sił rumuńskich między rzekami Dniestr-Prut-Seret dla obrony rumuńskich pól naftowych.

- W.Churchill wyjaśnił w Izbie Gmin,że kwestia losu floty włoskiej będzie wentylowana po wojnie. Obecnie nieprzewidziane są żadne zmiany umów,zawartych z wojskowymi władzami Włoch.

- Rząd USA zażądał od Irlandii usunięcia z Dublina posłów niemieckiego i japońskiego. Rząd brytyjski przyłączył się do stanowiska Ameryki. Rząd irlandzki odmówił spełnienia żądania USA.

- Król Piotr jugosłowiański ma przyjechać do Londynu z gronem mężów stanu rzekomo dla rozmów z przedstawicielami ruchu krajowego.

- Została zapowiedziana konferencja angielsko-amerykańska w sprawie korzystania ze złóż naftowych. Ze strony USA zostali powołani na delegatów ministrowie Hull i Ickes,będący zarazem kierownikiem gospodarki naftowej. Nazwiska delegatów angielskich nie zostały jeszcze ujawnione.

NA FUNDUSZ PRASY : Lola-2o,Dżuma-5o i 9o,papier i kalka,Aton-5o,Motyl-2o,Flora-4o,Ajot-1oo,Stryjenka-6o,Swierk-5o,Hanka-1o,Wenia-1oo,Li-5o,Maciuś-5o,Nemo-2o,Walek-8o,Rudek-1oo,Staś-7o,Bu-2o,Kruk i Ewusia-55o,Józef - 5o,Zenic-5o,Ci i Tamci-1oo,Wierne Ojczyźnie 2o,Oko-2o,Spółka-5o,Bratek-8o,Pióro-2o,Rok-2o,Orzeł-5o,Sęk-5o,Buldok-1oo,Stary Socjał-1oo,Koko-2oo,Czarny Staw-5o,Faf-5o,Bastion-5o,Leśna-1o,Bebe-3o,G-5o,Jastrząbski-2o, Krakowiak-5o,Lot-1oo,B.W.-5o,Julek-papier , Kobza-papier i farby. Powtórnie: ?-1oo zł.-

WYBORY NOWEGO PREZYDENTA W U.S.A.

W odczycie wygłoszonym przez radio londyńskie, Raymond Gram Irwing stwierdził, że "nigdy jeszcze żadna demokracja nie stała w obliczu tylu oczekujących na rozwiązanie problemów, jak USA". W tym roku mającą zapaść rozstrzygające decyzje na europejskim terenie wojny i w tym również roku nastąpią wybory nowego prezydenta Stanów Zjednoczonych. Te dwa zagadnienia wiążą się ze sobą jaknajściślej. Wiadomo bowiem, że tegoroczne wybory odbędą się pod hasłem jaknaintensywniejszego prowadzenia wojny i zarazem dokoła metod, najbardziej pod tym kątem widzenia celowych, czyli kampania wyborcza będzie prawdopodobnie widownią licytowania się tendencyj, które niewątpliwie wpłynąć muszą również na rozwój wypadków w Europie.

Szanse Roosevelta w tegorocznych wyborach są bardzo poważne. Amerykanie bowiem zdają sobie sprawę, że przyłączenie się Stanów do państw prowadzących wojnę było koniecznością wynikającą z konfiguracji polityczno-gospodarczej i że dzięki decyzji prezydenta Ameryka już dziś odniosła ogromne korzyści, zaś w dniu jutrzejszym otwierają się przed nią perspektywy, o których dotychczas nikt nie marzył. Dlatego, jeżeli republikanie zamierzają zwalczać Roosevelta, muszą równocześnie zaatakować jego politykę, czyli ich kandydatem będzie Willkie co oznaczałoby, że w dziedzinie polityki zagranicznej będą się podporządkowywali zasadom, którymi dotychczas kierował się Roosevelt, sądzą jednak, że ich kandydat lepiej je zrealizuje, albo też zamiast kandydata postępowego jakim jest Willkie, powołają osobistość reprezentującą odłam konserwatywny, co oznaczałoby znowu wysunięcie hasła potężnej Ameryki na pierwszy plan, a równocześnie rozluźnienie stosunków z Rosją i W.Brytanią. Oczywiście w tym ostatnim wypadku nie możnaby mówić o izolacjoniźmie, który już jest przed rekwizytem zamarłej przeszłości, znajdującej dostateczną pożywkę w ogromnych osiągnięciach Ameryki podczas wojny. W ten sposób kandydat republikański wyciągałby korzyści z dotychczasowej polityki Roosevelta z tą tylko różnicą, że kierowałby je wyłącznie na koszta zysków USA.

Roosevelt dotychczas wprawdzie nie powiedział czy zamierza kandydować, niemniej jednak jego ostatnie posunięcia na drodze polityki wewnętrznej wskazują, że przygotowuje już teraz grunt do przyszłych rozgrywek wyborczych. Gdyby już dziś oświadczył, że zamierza kandydować, to partia republikańska rozpoczęłaby kampanię wyborczą zarzutem politycznego cezaryzmu, gdyby zaś oświadczył, że kandydować nie zamierza, straciłby wszelki autorytet, jak każdy przywódca o którym wiadomo, że jest na odejściu. Dlatego wolał zachować pełną rezerwę, która ułatwia mu pewne pociągnięcia niewątpliwie zmierzające do ustabilizowania swego stanowiska w polityce wewnętrznej USA. Ten cel miało również wiadome oświadczenie Roosevelta, że zamiast hasła "New Deal" /nowy ład/ musi na wszystkich odcinkach życia wystąpić hasło "wygrać wojnę". Oczywiście w związku z tym pozostaje ostatnie jego orędzie do Kongresu, zawierające cztery zasadnicze punkty : 1/domaganie się ustawy, rozciągającej na wszystkich obywateli obowiązek pracy na rzecz państwa i wyłączającej zarazem możliwość strejków, 2/ustawy podatkowej, obciążającej zyski wojenne i spożycie luksusowe, 3/stabilizacji cen żywności zarówno w odniesieniu do wytwórców jak i spożywców, 4/stabilizacji płac. Wszystkie te ustawy, mające na celu przede wszystkim stworzenie jaknajbardziej pewnych możliwości skrócenia wojny mają poza praktyczną celowością również charakter agitacyjny, co wyraźnie stwierdza korespondent radia londyńskiego w Waszyngtonie, który zaznacza, że wedle powszechnych głosów opinii publicznej Roosevelt zamierza stworzyć sobie platformę dla przyszłych wyborów pod hasłami partii demokratycznej, choć niewątpliwie może się spotkać z protestami nawet w łonie własnego ugrupowania politycznego.

Republikanie są naogół pewni, że Roosevelt zostanie ponownie wybrany, ale równocześnie są przeświadczeni o tym, że w Kongresie osiągną większość, co wytworzyłoby sytuację paradoksalną, że prezydent, który w czasie wojny posiada stanowisko naczelnego wodza, miałby do czynienia z większością opozycyjną, od której byłby całkowicie uzależniony. Nie wiadomo jednak, czy ogólna sytuacja na frontach nie wywarła również zmiany w konstelacji politycznej USA. Kandydaci na stanowisko prezydenta zostaną wyznaczeni do czerwca. Ponieważ do tego czasu może zacząć się inwazja na Europę, przeto trudno twierdzić jakie wówczas będą nastroje w kraju. Umiarkowane powodzenie sprzyjałoby kontynuowaniu dotychczasowego kursu, gdy tymazasem jakieś olśniewające zwycięstwo i zupełne osiągnięcie wytyczonych celów mogłoby wywołać reakcję, odprężenie i chęć przeprowadzenia periodycznej zmiany na stanowiskach.

W ten sposób Ameryka stanęła wobec wielkiego znaku zapytania. W każdym razie będzie to miało wpływ na rozwój wypadków polityczno-wojskowych i niewątpliwie sprzyjać będzie hasłom jaknajrychlejszego zakończenia wojny.

EWAKUACJA ZIEM WSCHODNICH.

Postępy sowieckie powodują zwiększenie nasilenia fali ewakuowanych z ziem wschodnich. Ewakuowana ludność rekrutuje się przede wszystkim z Ukraińców, z tych samych Ukraińców, którzy w roku 1939 kwiatami, chlebem i solą witali wkraczających Rosjan, obiecując sobie niesłychane przywileje i udogodnienia, tych Ukraińców – którzy później postawili wszystko na Hitlera uważając, że tylko idąc ręka w rękę ze zwycięskimi wojskami Rzeszy, otrzymają wielką i wolną Ukrainę.

Ludność ewakuowana to głównie kobiety i dzieci. Niemcy bez różnicy narodowości wydają przepustki dla mieszkańców Wołynia, pozwalając zabierać dość duży bagaż. Prócz ludności cywilnej jest w toku ewakuacja licznego sprzętu i urządzeń fabryk, rozmontowuje się nagwałt maszyny i wywozi także zapasy żywności zwłaszcza konserwy. W okolicach Łukowa w Kocku wyładowano około 2.500 osob, wtym około 300 rodzin schorowanych i wyczerpanych, pochodzących z pod Połtawy. Mężczyźni uzbrojeni mają pełnić rolę policjantów, są jednak bardzo niesubordynowani i nałogowo oddają się pijaństwu, popadając w zatargi z władzami niemieckimi.

Coraz więcej ewakuowanych pojawia się we wsiach i miasteczkach Wileńszczyzny, a ponieważ Niemcy nie udzielają im żadnej pomocy, więc uciekinierzy z nędzy w większości poprostu żebrzą. Uciekinierzy ci mają trójjęzyczne żółte paszporty w języku niemieckim, litewskim i ukraińskim. Do wszystkich rodzin niemieckich w Wilnie rozesłał Gebietskommissariat zawiadomienia o opuszczeniu Wilna do siedmiu dni. Niemcy ci mają powracać do Rzeszy. O bliskości frontu świadczy w Wilnie duże przepełnienie szpitali. Rannych umieszcza się na korytarzach i pomiędzy łóżkami, lżej rannych transportowuje się na zachód do Rzeszy. Tragedią dla ewakuacji ziem wschodnich jest brak środków transportowych, zarekwirowanych przede wszystkim na potrzeby wojska. Ludność cywilna obawiająca się wojsk rosyjskich ewakuuje się w większości wypadków na własną rękę. Poprostu końmi, piechotą i z tobołem na plecach wędrują prawdziwi nędzarze, wyzuci z własnych domów na zachód, byle dalej od teatru wojny, byle dalej od okrucieństw i niebezpieczeństwa bomb i pocisków. W gehennie tej wędrówki mieszają się znów narody, otwiera otchłań nowych cierpień, których końca narazie nie widać.

SPRAWY POLSKIE NA OBCZYZNIE.

W Anglii ukazało się w druku tłumaczenie "Krzyżaków" Henryka Sienkiewicza z przedmową wielkiego przyjaciela Polski lorda Vansidtarta. W przedmowie swej angielski mąż stanu zaznaczył, że dzisiejsze metody hitlerowskie nie są niczym nowym i nie zostały narodowi niemieckiemu, lecz są wytworem jego ducha. Polska stanowi zawsze zaporę dla niemieckiego parcia na wschód, stąd do Polaków żywią Niemcy wiekową nienawiść i starają się ich poniżyć jako niższą rasę. Przewiduje się, iż Krzyżacy Sienkiewicza wywrą na Anglikach olbrzymie wrażenie.

Polskie biuro filmowe ministerstwa informacji i dokumentacji jest jedyną tego rodzaju placówką na emigracji. Podobną mają tylko Norwegowie. Wyprodukowano 8 polskich filmów, a w roku 1943 zorganizowano 400 pokazów propagandowych. Przygotowuje się film "Problemy narodu", przedstawiający prace przygotowawcze dla odbudowy Polski. Biuro filmowe dostarcza do międzynarodowego magazynu filmowego najwięcej materiałów z zakresu działalności polskiej armii, lotnictwa, marynarki, spadochroniarstwa i t.d.

Z KRAJU.

Partyzantka w Wielkopolsce jest faktem realnym. Kontrolerzy szacunkowi nie mogą dotrzeć do spalonych domów kolonistów niemieckich wskutek przeszkód ze strony partyzantki. Dawniejsze siły działające w powiecie wieluńskim, kępińskim i ostrzeszowskim rozwijają się, przerażając coraz bardziej napływających kolonistów. W borach Tucholskich na Pomorzu działa przeszło 6 tys. dobrze uzbrojonych i wyekwipowanych partyzantów. Ludność wspomaga partyzantów wyprowadzając n.p. bydło do lasu, a następnie zgłaszając kradzież. Niemcy dokonali licznych aresztowań w pow. kartuskim, w Tczewie, Starogardzie i Lubikowie.

Do oddziałów partyzanckich w Wileńszczyźnie zgłosiło się siedmiu Francuzów z organizacji Todt w pełnym rynsztunku i walczą oni razem z Polakami przeciw Niemcom.

NA FUNDUSZ PRASY : Byk-50, Mat-20 zł.

.-.-.-.-.-